

A 6G jövőképe

dr. Bartolits István

Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság
Technológiaelemző Főosztály
főosztályvezető

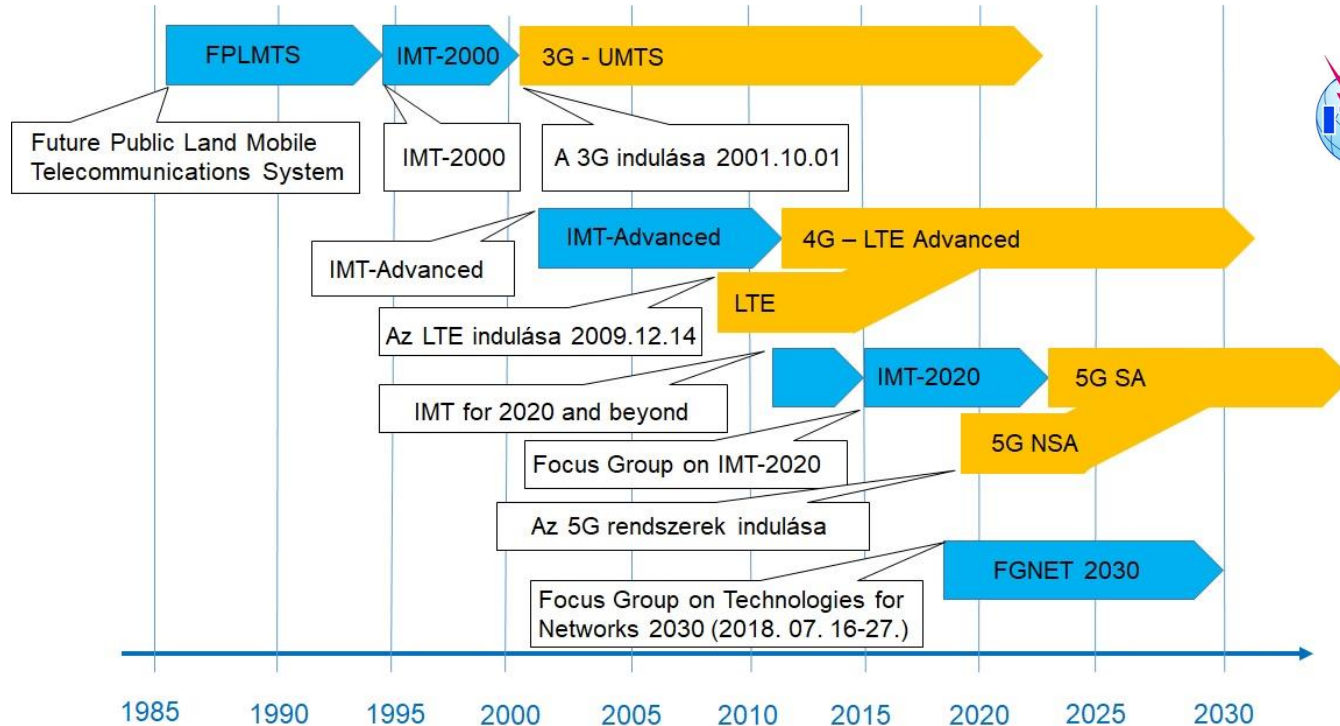
Tartalmi összefoglaló

- Az ITU-T 6G víziója 2019-ben
- Hol tartunk ma?
- A szabványosítás módosított menetrendje

Az ITU-T 6G víziója 2019-ben

A mobil rendszerek bevezetési lépcsői (ITU-T)

Az ITU-T víziója a 2030 utáni hálózatokról

Mottó

- Egyszer egy fiatal növendék felkereste a bölcs szerzetest.
- Atyám, meg tudod mondani nekem, mi az hogy vízió? – kérdezte.
  - A vízió? Egyszerű: az, amikor olyasmiről beszélsz, ami még nem történt meg. – válaszolta a bölcs szerzetes.
  - Hú, az nagyon nehéz lehet! – sópánkodott a növendék.
  - Dehogya. Az nagyon egyszerű. Csak aztán gyors legyen a lábad, hogy mikor kiderül, hogy nem vált be a víziód, Te már régen máshol légy!

Az ITU-T NETWORKS 30 fókuszcsoportja

Genf, 2018. július 16-27. SG 13 ülészak:

Megalakult a Focus Group on Technologies for Network 2030

Az evolúciós fejlődés helyett az előregondolkodás:

- Mik a várható kihívások
- Milyen válasz adható erre hálózati architektúrában
- Milyen új irányokat kell támogatni

A három megalakult alcsoport:

- Use Cases & Requirements (mire lesz szükség)
- Network Services & Technologies (mivel szolgálható ki)
- Architecture & Infrastructure (milyen hálózati alapokkal)

A NETWORKS 30 víziója I.

Időgép: 2019

Holographic Type Communication (HTC)

- Tényleges 3D megjelenítés (AR/VR eszközökkel, majd anélkül)

Multi-sense networks (több érzékszervre ható szolgáltatások)

- Haptikus érzékelés
- Illatok, szagok átvitele
- Izlelés (digital lollipop) – 8 ezer receptor, látás – 150 millió receptor

Time Sensitive Networks (TSN) – pontos időzítések (sem előbb, sem később)

Time Engineered Applications (TEA) – ipar, önvezető járművek

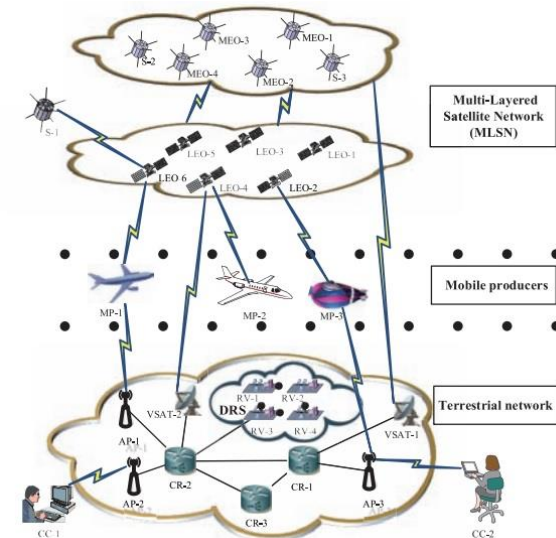
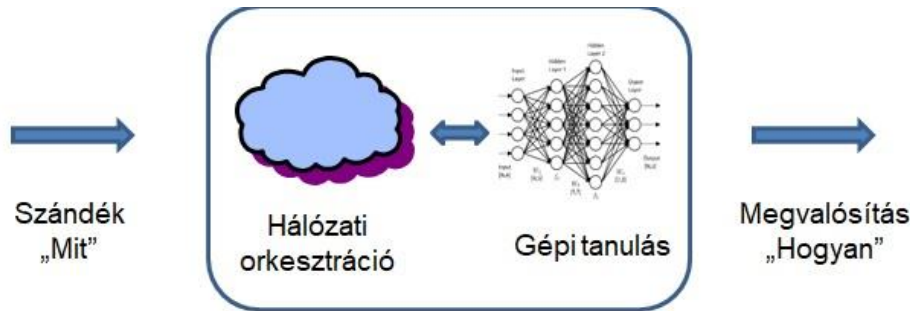
- Ez nem azonos a kis késleltetésű rendszerek igényével!

A NETWORKS 30 víziója II.

Időgép: 2019

Heterogeneous Network Infrastructure (heterogén hálózatok együttélése)
Terrestrial and Non-terrestrial network integration
(a földi, légi és műholdas hálózatok integrációja)
Intent Based Network (IBN) (szándék alapú hálózatok)

Hol tartunk ma?

Hol tartunk ma? Holographic-type communications (HTC)

Időgép: 2024

2020: Whitney Houston Hologram Tour – posztumusz fellépés

2022: ABBA Voyage Concert – az 1979-es avatarok koncertje

2024: Las Vegas, Consumer Electronic Show: Holobox

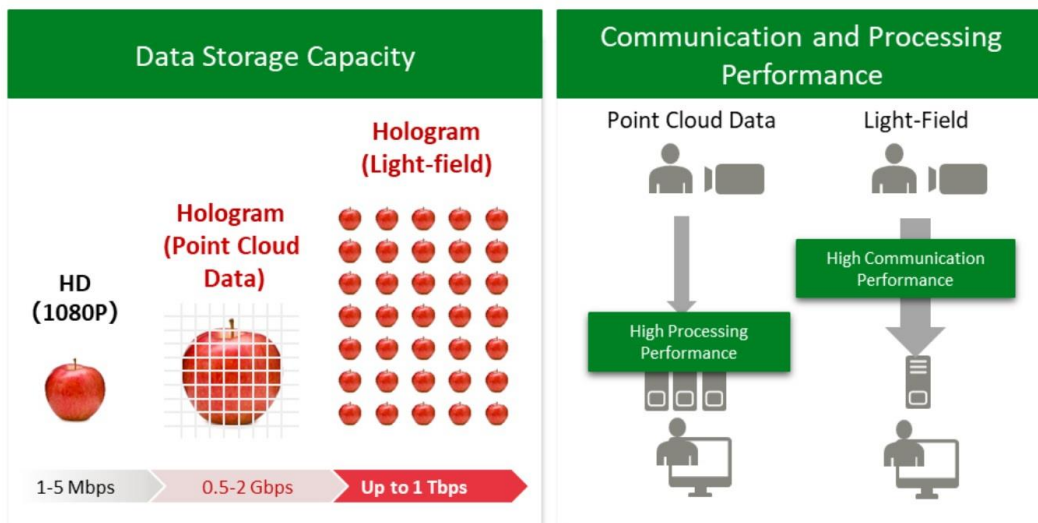

Hol tartunk ma? Holographic-type communications (HTC)

Időgép: 2024

Holografikus átvitel mobil hálózaton: Ericsson 5G kísérletek (2022)
A kétféle átviteli mód: Point Cloud Data, Light-field

Point Cloud Data:

- 0,5-2 Gbit/s átviteli sebesség
- Nagy processzási kapacitás a vételi oldalon

Light-field:

- 300-1000 Gbit/s átviteli sebesség
- Kisebb processzási kapacitás a vételi oldalon

Forrás: Fujitsu, 2022

Hol tartunk ma? Átviteli tartományok a spektrumban

Időgép: 2024

- Sub-6GHz tartomány: továbbra is a „hagyományos” mobil lefedettséghez (beszéd, átlagos adatigényű internet stb.)
- Mid-band tartomány, 7-30 GHz: kompromisszum a sáv szélesség és a lefedettségi kritériumok között
- Infrastruktúra kérdések:
  - A sub-6GHz tartomány ellátható a hagyományos infrastruktúrával
  - Mennyivel igényel sűrűbb telepítést a mid-band tartomány?
  - Antennatípusok: Advanced massive MIMO, Massively distributed MIMO mint újabb fejlesztések

Hol tartunk ma? Átviteli tartományok a spektrumban

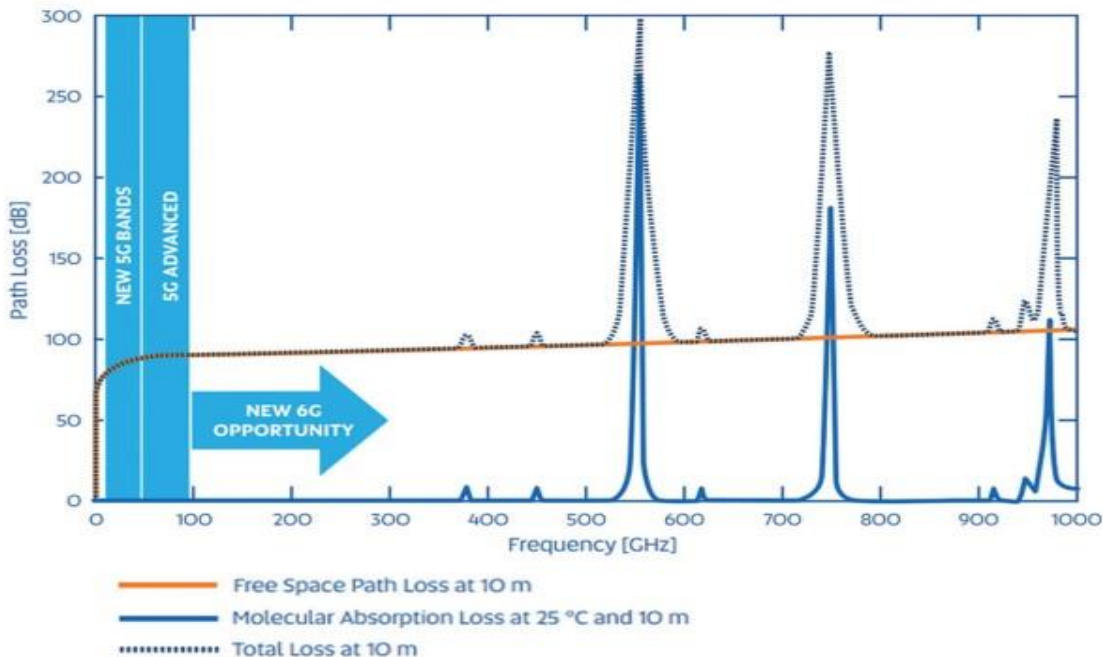
Időgép: 2024

- Sub-THz band (millimeter-wave), 30-300 GHz: Igen nagy sebességet igénylő alkalmazások, limitált terjedés
  - Adatintenzív alkalmazások, UHD video jelfolyamok, VR, AR alkalmazások, teljes beleélést nyújtó videojátékok
- THz-band, 300 GHz-3 THz: Extrém nagy sebességű alkalmazások, igen kis késleltetés, de „itt sem fenéig tejfel az élet”.
  - Teljes élményt nyújtó holografikus átvitel
- Infrastruktúra kérdések:
  - Ezek az alkalmazások már nem a nagy lefedettségű területeken jelennek meg
  - Kishatótávolságú kültéri, lokális beltéri alkalmazások

Hol tartunk ma? Átviteli tartományok a spektrumban

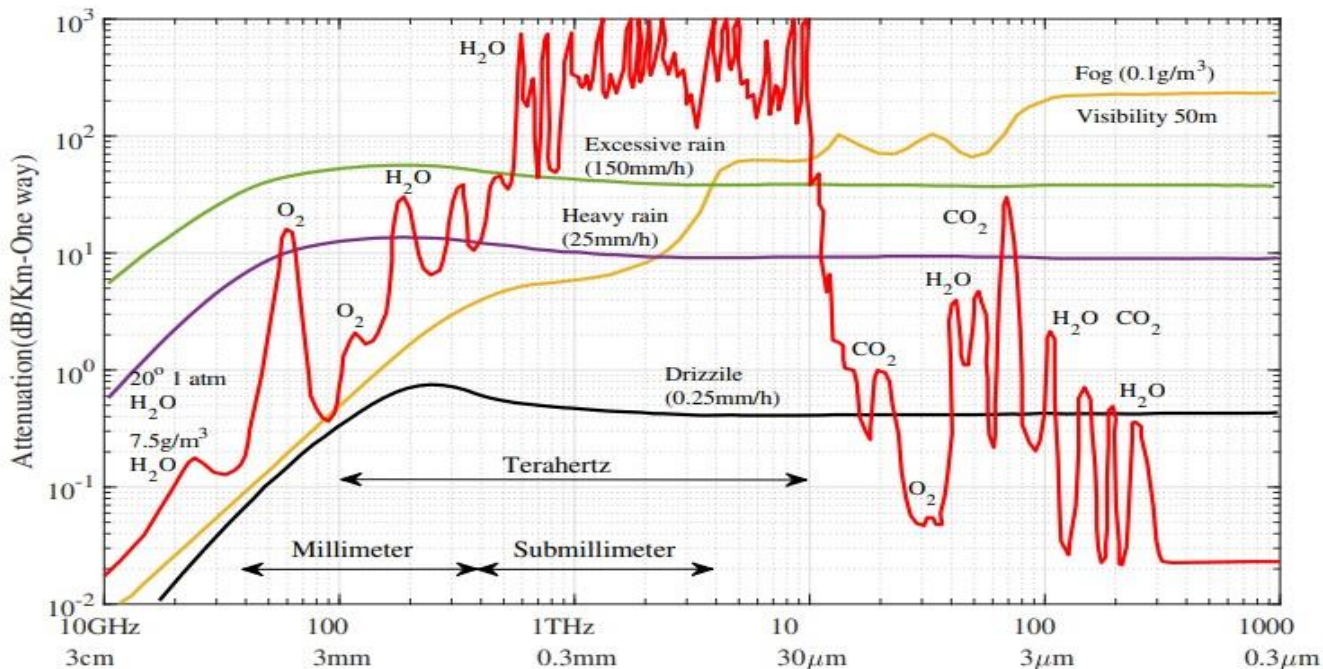
Időgép: 2024

Hol tartunk ma? Átviteli tartományok a spektrumban

Időgép: 2024

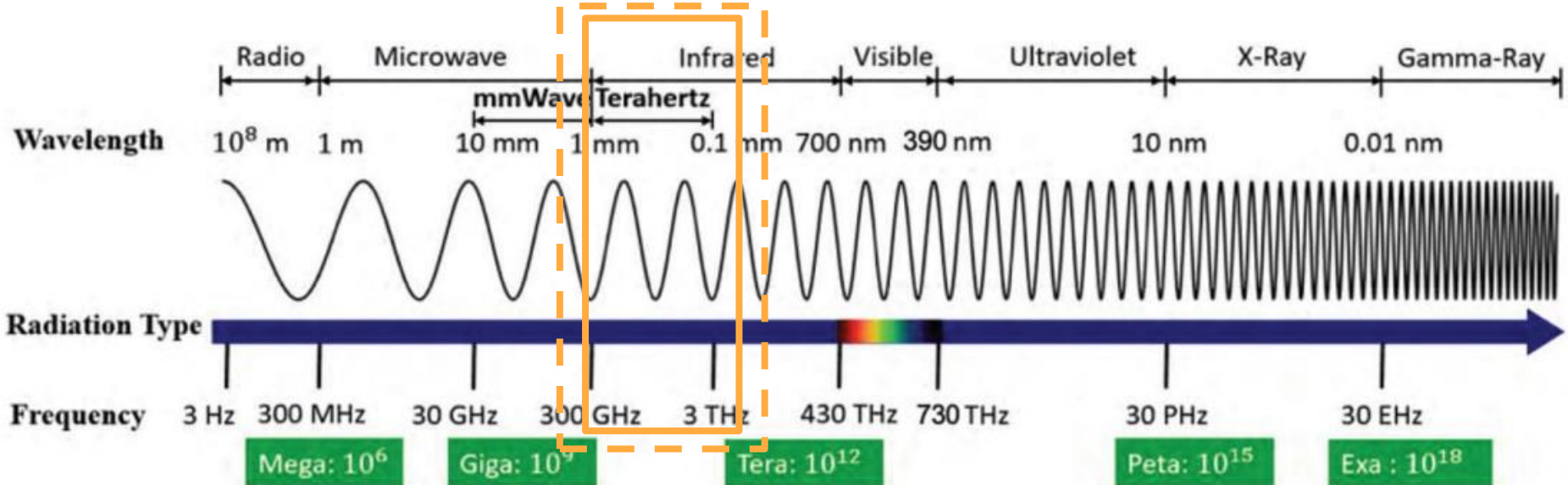

Hol tartunk ma?

A terahertzes tartomány nehézségei

Időgép: 2024

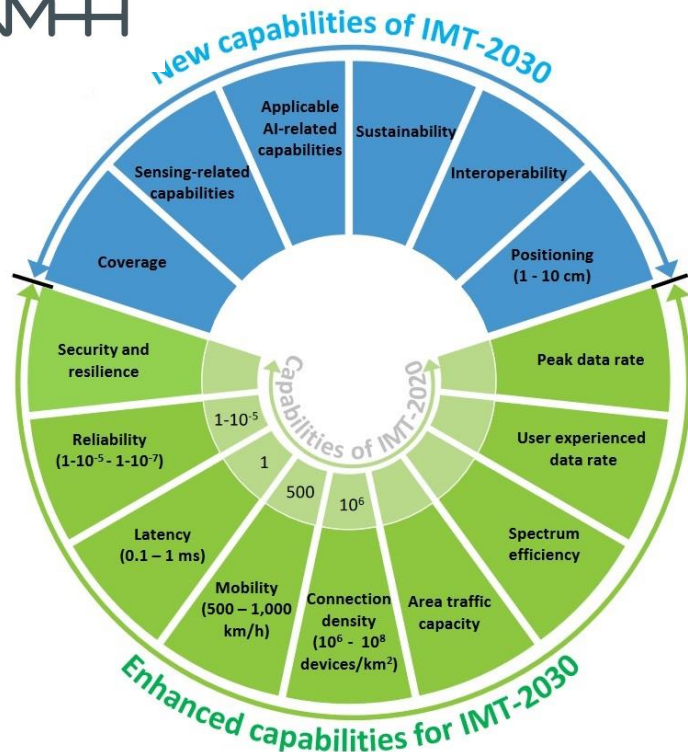
A terahertz gap: (0,1) 0,3 THz-től 10 (30) THz-ig tart. Itt még nincsenek megoldások a jelgenerálásra és detektálásra, csak kísérletileg !!

Az ITU-R követelményei (2023)

New capabilities of IMT-2030

- Coverage
- Sensing-related capabilities
- Applicable AI-related capabilities
- Sustainability
- Interoperability
- Position (1-10 cm)

Enhanced capabilities

- Reliability (10⁻⁷)
- Latency (0,1 ms)
- Mobility (1000 km/s)
- Connection density (10⁸ devices/km²)

Átstrukturálódás a szolgáltatási igényekben

Időgép: 2024

- A haptikus érzékelés, illatok, szagok átvitele, az ízérezékelés háttérbe szorult, nem látszik reálisnak
- Előretört az immerzív technológiák kiszolgálása
  - virtuális valóság (VR), a kiterjesztett valóság (AR) és a kevert valóság (MR), Metaverzum támogatása
- Továbbra is fontos az ipari igények kiszolgálása (Ipar 5.0, Time Sensitive Networks)
- Kritikus kérdés a heterogén hálózatok együttélése, az AI-natív megoldások beépülése, a felhőnatív rendszerépítés
- Megkerülhetetlen a földi és műholdas hálózatok integrálása magas szinten
- A hálózati orkesztráció és az automatizált hálózatmenedzsment elsődlegessé válik

Európai 6G projektkezdemenyezések

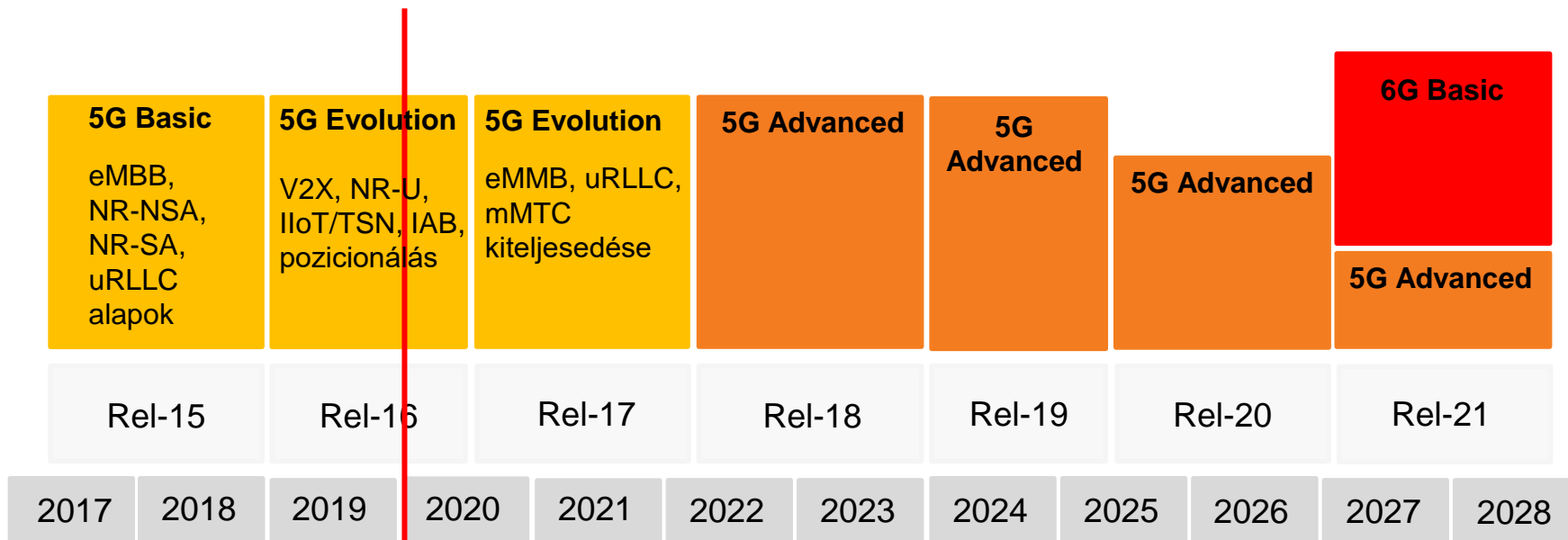
- Hexa-X projekt (2021-2023)
  - Connecting intelligence, Network of networks, Sustainability, Global service coverage, Extreme experience, Trustworthiness
  - 27 konzorciumi tag
- Hexa-X-II projekt (2023-2025)
  - Az európai flagship projekt folytatása, kibővített konzorciummal (44 tag)
- 6G Sky projekt (2022-2025)
  - Megbízható és robusztus kapcsolat a földi és légi felhasználók számára
  - Földi és műholdas rendszerek integrációja
  - Gódor István (Ericsson Mo.) az egyik témavezető
- ...és még sok kisebb projekt...

A szabványosítás módosult menetrendje

A szabványosítási menetrend változása ...a 2019-es menetrend...

Időgép: 2019

A szabványosítási menetrend változása Mi történt közben?

- Megindult az 5G rollout – sokkal gyorsabban, mint a 4G 😊
- A bevezetési kompromisszum: 5G Non Standalone modell 😊
- Jelenleg 126 országban 335 szolgáltató üzemeltet 5G mobil hálózatot 😊
- Ebből jelenleg 60 hálózat 5G Standalone (18%) ☹️

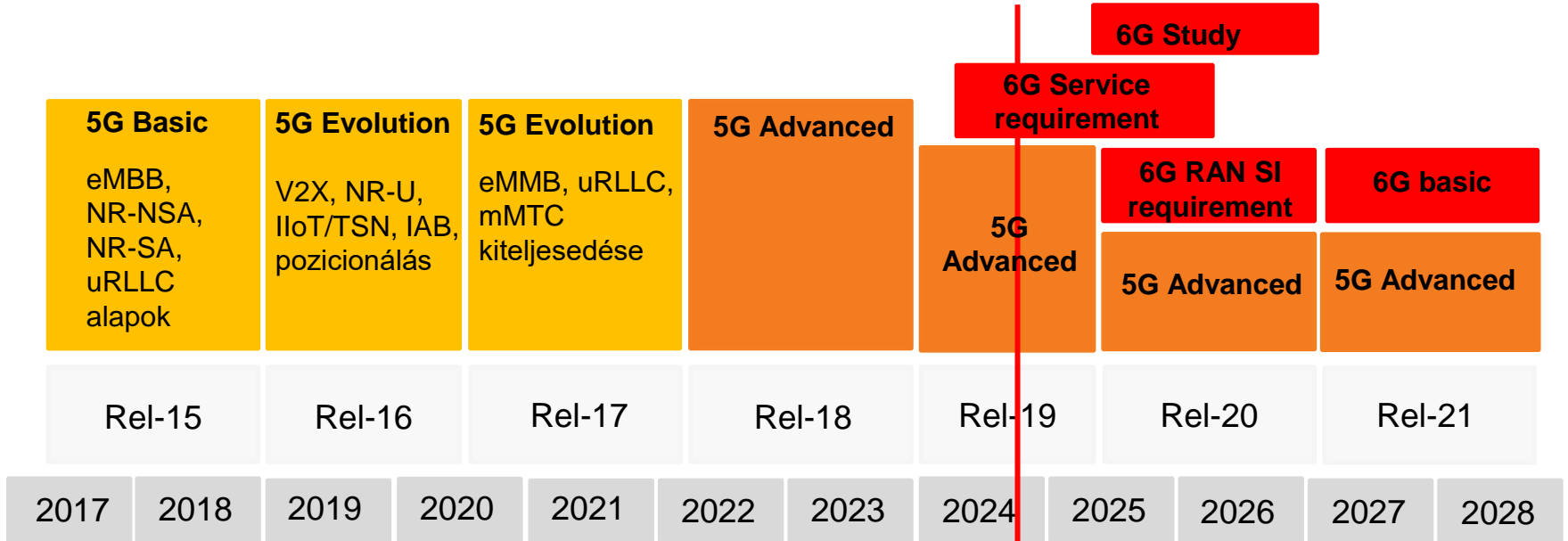

- A hálózatok 82 %-a megrekedt a 4G kapacitás és szolgáltatás szintjén
- Az 5G ígéreteit csak az 5G SA tudja kielégíteni
- Az ok: a lassúbb szabványosítás
- Az NSA-SA átmenet költséges, de a szolgáltatók elbizonytalanodtak

A szabványosítási menetrend változása ... a jelenlegi tervek..

Időgép: 2024

Ez az ütemterv teszi lehetővé/reálissá a 6G 2030-as megjelenését

Köszönöm a figyelmet!

bartolits@nmhh.hu